

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum diabolus inducat ad pecca[n]dum interius persuadendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

ciciter, sed solum per modū persuadentis, vel pro-
ponentis appetibile.

AD PRIMVM ergo dicēdum, q̄ omnes illę autho-
ritates, & si que similes inueniantur, sunt referendæ
ad hoc, q̄ diabolus suggesto, vel aliqua appetibi-
lia proponendo inducit in affectum peccati.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ simililitudo illa est
attendenda quantum ad hoc, q̄ diabolus quodam-
modo est causa peccatorum nostrorum, sicut Deus
est aliquo modo causa bonorum nostrorum, non
tamen attenditur quantum ad modū causandi: Nā
Deus causat bona interius mouendo voluntatem,
quod diabolo conuenire non potest.

AD TERTIVM dicendum, q̄ Deus est uniuersale
principiū oīs interioris motus humani: sed q̄ de-
terminetur ad malū cōsiliū voluntas humana, hoc
directe quidē ex voluntate humana, & a diabolo p̄
modum persuadentis, vel appetibiliā proponentis.

**¶ Super Questionis
S. Articulum se-
cundum.**

ARTICVLVS II.

Vtrum diabolus possit inducere ad pec-
candum interius instigando.

AD SECUNDVM sic procedi-
tur. Videtur q̄ diabolus

non possit inducere ad peccan-
dum interius instigando. Interio-
res enim motus anima sunt q̄-
dam opera vītē: sed nullū opus
vitē potest esse nisi a principio
intrinseco, nec ēt opus anima
vegetabilis, quod est insimū in-
ter opera vita: ergo diabolus se-
cundum interioris motus non
pōt hominē instigare ad malū.
¶ 2 Præt. Omnes interiores mo-
tus secundum ordinem naturae
a sensiblīs exterioribus oriuntur:
sed prēter ordinem naturae ali-
quid operari, est solius Dei, vt in
primo dicitū est. ergo diabolus
non pōt in interioribus mo-
tibus hominē aliquid operari, nisi se-

cundum ea, quae in exterioribus sensiblīs apparent.
¶ 3 Præt. Interiores actus anima sunt intelligere, &
imaginari: sed quantū ad neurum horū potest dia-
bolus aliquid operari, q̄a, vt in primo habitu est, dia-
bolus non imprimet in intellectū humanū: in phan-
tasiam etiā vī q̄ imprimere non possit, quia formē
imaginata tantū magis spirituales, sunt digniores
q̄ formē, q̄ sunt in materia sensiblī, quas tñ diabo-
lus imprimere nō pōt, vt patet ex his, quae in primo
habita sunt. ergo diabolus non pōt secundū inte-
rioris motus inducere hominem ad peccatum.

SED CONTRA est, quia secundum hoc nunquam
tentaret hominem, nisi visibiliter apprendo: quod
patet esse falsum.

RSPON. Dicendum, q̄ interior pars anima est in
tellectua & sensiblīa. Intellectua autē cōtinet intel-
lectum & voluntatem, & de uolūtate quidē iā* dicitū
est, quomodo ad cā diabolus se hēt. Intellectus autē
per se quidē mouetur ab aliquo illuminante ipsum
ad cognitionē ueritatis, q̄ diabol⁹ circa hominem nō
intendit, sed magis obtenebrat rōnem eius ad con-
sentientē peccato, quae quidē obtenebratio pue-
nit exphantasia, & appetitu sensiblīo: nū tota inre-
rior operatio diaboli esse vī circaphantasia & appen-

A titum sensituum, quorū utrūq; cōmouendo pōt
inducere ad peccatum. Pōret n. operari ad hoc, q̄
imaginationi aliqua formē imaginariē p̄sēnten-
tur, potest etiam facere, q̄ appetitus sensitivus con-
citetur ad aliquā passionem.* Dicitū est. n. in j. lib.

Q̄ natura corporalis spiritali naturaliter obedit ad
motum localem. nū & diabolus omnia causare po-
test, quae ex motu locali corporum inferiorū pro-
uenire possunt, nī uirtute diuina reprimat. Qūd
autem aliqua formē repräsentetur imaginationi,
sequitur quodq; ad motum localē. Dicit enim* Philos. in lib. de somno & uigilia, q̄ cū animal dor-
mierit, descendente plurimo sanguine ad principiū

sensituum, simul descēdunt motus, siue impressio-
nes reliqt ex sensibili motionibus, quae in sensi-
bilibus speciebus consūntur, & mouēt principiū

apprehensioni, ita q̄ apparent ac si tunc principium
sensituum a rebus ipsiis exterioribus immutaret. nū
talis motus localis spiritalum, vel humorum, procu-
rari pōt a demonib⁹, siue dormiant, siue uigilent
homines; & sic sequitur q̄ hō aliqua imaginē. Si

militer ē appetitus sensitivus concitat ad alias
passiones fm quendā determinatum motū cordis
& spirituum: nū ad hoc ēt diabolus potest coope-
rari. Et hoc q̄ passiones aliquae cōcīruntur in appeti-
tu sensitivo, sequitur q̄ & motū, siue intentionē

sensibilem prādictō mō redūctā ad principium ap-
prehensioniū magis homo percipiat: quia ut* Phil.
in eodem lib. dicit, Amantes modica similitudine
in apprehensionē rei amatae mouentur. Contingit
ēt ex hoc, quidē passio est concitata, ut id quod pro-
ponitur imaginationi, iudicetur prosequendum:

quia ei qui a passione detinetur, uidetur esse bonū
id, ad quod per passionem inclinatur. Et per hunc
modum interius diabolus inducit ad peccandum.

AD PRIMVM ergo dicēdum, q̄ opera uitæ sem-
per etiā sint ab aliquo principio intrinseco, tamē
ad ea potest cooperari aliquid exterius agēs: sicut
etiam ad opera anima vegetabilis operatur calor
exterior, ut facilius digeratur cibus.

AD SECUNDVM dicendū, q̄ hmōi apparitio for-
matiū imaginabiliū nō est oīnō prēter ordinē natu-
rae, nec est p̄ solū imperium, sed p̄ motū localē. In cor. art.

D E Vnde patet rōfū ad tertīū, quia for-
ma illæ sunt a sensiblīs acceptæ primordiāliter.

ARTICVLVS III.

Vtrum diabolus possit necessitatem
inferre ad peccandum.

AD TERTIVM sic procedi-
tur. Videtur, quidē diabo-

lus possit necessitatē inferre ad
peccandum. Pōretas enim ma-
ior potest necessitatē inferre
minor: sed de diabolo dicitur

Iob 41. Non est potestas super
terra, quae ei ualeat cōparari. er
gō pōt homini terreno necessi-
tatem inferre ad peccandum.

¶ 2 Præt. Ratio hominis nō po-
test moueri nisi secundum ea, q̄
exterius sensiblīs proponunt, &
imaginationi repräsentantur: q̄a
omnis nostra cognitio ortū ha-
bet a sensu, & nō est intelligere
sinephantasia, ut dicit in lib.

**¶ Super Questionis
S. Articulum ter-
tium.**

I N artic. 3. in respō-
fione ad 3. dubium

Mal. q. 3. art.
3. ad 9. & ar.
4. cor. & q.
16. ar. 11. ad
10. & ar. 12.
ad 10.

occurrit. nā hēc do-
ctrina retrāctatur in-
ferius in tercia parte
in quæffio, de tenta-
tione Christi, ubi ex
iustitiae autoritate
August. author dicit,
quod non potest esse
absque peccato ten-
tatio a carne: non e-
num compatiuntur se
dicit hic & ibi. Nam
ibi dicitur, quidē con-
cupiscentia carnis ad-
uerius spiritū, non
pōt esse absque pec-
cato: hic dicitur, q̄
non est peccati, quan-
do ei ratio actualiter
resulit, non semper er-
go est peccatum.

¶ Ad